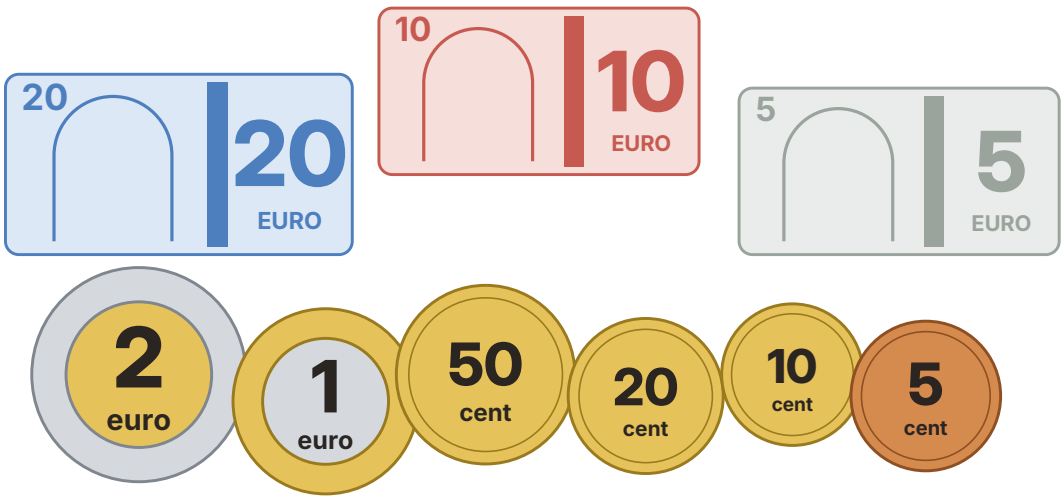
Rekenen met geld

Betalen met munten en briefjes

Werkboek · van munten tot de komma

gepast betalen · wisselgeld · centen en de komma

Naam: _____

Zo werkt dit werkboek

Voor de leerkracht en de leerling

Dit werkboek oefent rekenen met geld, stap voor stap. Eerst leer je alle munten en briefjes kennen en tellen. Daarna betaal je gepast en reken je wisselgeld uit. In het laatste deel komen de centen en het geld achter de komma. Elke bladzijde begint met een voorbeeld.

De sterren

★ = basisniveau: rustig beginnen

★★ = hoger niveau: een stap verder

Als een leerling vastloopt: de hulpladder

1. **Lees de opdracht samen hardop.**
   Laat de leerling in eigen woorden zeggen wat er moet gebeuren.
2. **Kijk samen naar het voorbeeld.**
   Elke bladzijde begint met een voorbeeld. Vraag: ‘Wat zie je hier gebeuren?’
3. **Pak echt geld of oefengeld.**
   Neerleggen, schuiven en tellen helpt meer dan alleen rekenen op papier.
4. **Laat uitleggen hoe het kwam.**
   Vraag ‘Hoe weet je dat?’ in plaats van het goede antwoord te geven.

Tips

- ★ Werk in de volgorde van het boek: elke bladzijde bouwt voort op de vorige.
- ★ Gebruik echt geld of oefengeld bij elke opdracht.
- ★ De antwoorden staan in een apart boekje voor de leerkracht.

Opbouw van het werkboek

- Blz. 3–6: geld kennen en tellen
- Blz. 7–9: gepast betalen en genoeg geld hebben
- Blz. 10–11: wisselgeld met hele euro's
- Blz. 12–13: centen en geld achter de komma
- Blz. 14–16: betalen en wisselgeld met centen, kassabon

Ons geld

Munten en briefjes in Nederland

Bekijk alle munten en briefjes. Lees de waarde hardop.

Belangrijk om te weten

100 cent = 1 euro

Kleine munten zijn centen. Grote munten en briefjes zijn euro's.

De centen

1 cent · 2 cent · 5 cent · 10 cent · 20 cent · 50 cent

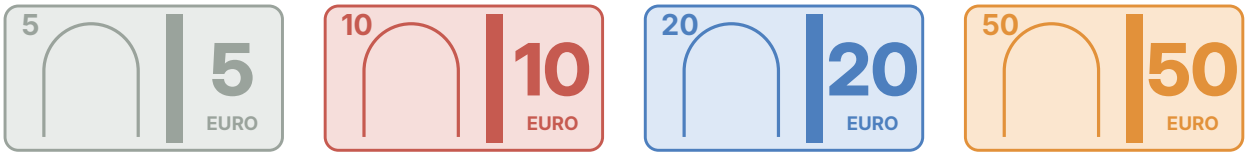
De euromunten

1 euro · 2 euro

Let op: de munt van 1 euro is zilver in het midden. De munt van 2 euro is goud in het midden.

De briefjes

5 euro · 10 euro · 20 euro · 50 euro

★ 1. Welke munt is het minst waard? _____

★ 2. Welk briefje is het meest waard? _____

★★ 3. Hoeveel munten van 50 cent zijn samen 1 euro? _____

Tip voor de leerkracht

Laat leerlingen het echte geld (of oefengeld) erbij pakken. In de winkel wordt contant meestal afgerond op 5 cent; munten van 1 en 2 cent zie je daarom weinig. Briefjes van 100 euro en meer komen in dit boek niet voor.

Welk geld is het?

Munten en briefjes herkennen

Schrijf onder elk geldstuk hoeveel het waard is. Schrijf ‘cent’ of ‘€’ erbij.

Kijk eerst: zo doe je het

→ 20 cent

→ € 10

Tip voor de leerkracht

Laat de leerling eerst sorteren: is het een munt of een briefje? Is het een cent-munt of een euromunt? De kleur helpt: koper = kleine centen, goud = 10, 20 en 50 cent.

Hoeveel geld is het?

Tellen met euromunten en briefjes van 5

Tel het geld. Begin bij het geld dat het meest waard is. Schrijf hoeveel het samen is.

Kijk eerst: zo doe je het

€ 5 + € 2 + € 1 = € 8. Begin bij € 5 en tel door: 5 ... 7 ... 8.

a.

= € ☐

b.

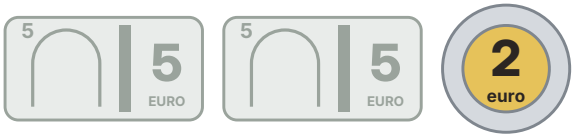
= € ☐

c.

= € ☐

d.

= € ☐

e.

= € ☐

f.

= € ☐

Tip voor de leerkracht

Laat de leerling het geld eerst sorteren van groot naar klein. Tel dan hardop door vanaf het grootste geldstuk.

Tellen tot € 100

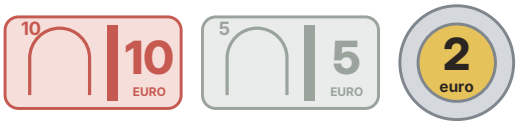
Tellen met briefjes en munten

Tel het geld. Begin bij het geld dat het meest waard is. Schrijf hoeveel het samen is.

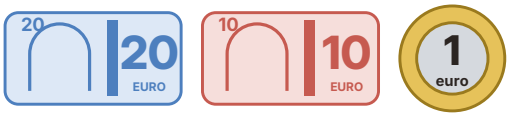
Kijk eerst: zo doe je het

€ 20 + € 10 + € 5 + € 2 = € 37. Tel door: 20 ... 30 ... 35 ... 37.

a.

= € ☐

b.

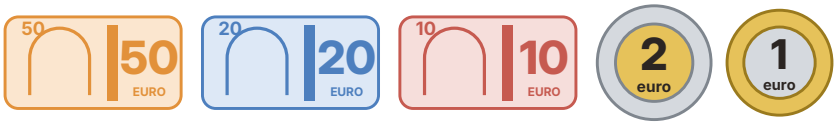
= € ☐

c.

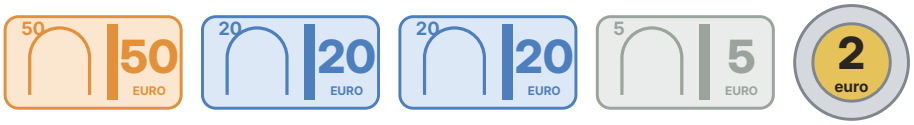
= € ☐

d.

= € ☐

e.

= € ☐

f.

= € ☐

Tip voor de leerkracht

Tel in sprongen: van 20 naar 30 is een sprong van 10. Laat de leerling de tussenstappen klein boven het geld schrijven.

Gepast betalen

Precies het goede bedrag geven

Gepast betalen betekent: je geeft precies het bedrag dat het kost. Je krijgt dan niets terug.

Kijk eerst: zo doe je het

€ 7 =

Denk: welk briefje of welke munt past erin? € 5. Dan nog € 2 over. € 5 + € 2 = € 7.

Schrijf op welk geld je geeft. Gebruik zo weinig mogelijk munten en briefjes.

€ 3	_____	€ 6	_____
€ 8	_____	€ 9	_____
€ 12	_____	€ 15	_____
€ 17	_____	€ 18	_____

★★ **Betaal € 10 op drie verschillende manieren.**

1. _____
2. _____
3. _____

Tip voor de leerkracht

Leg er echt (oefen)geld bij. Tel samen na: klopt het bedrag precies? Andere goede combinaties zijn ook goed; bespreek welke de minste munten gebruikt.

Zo weinig mogelijk

Gepast betalen met briefjes en munten

Hoeveel briefjes en munten heb je van elk nodig? Gebruik zo weinig mogelijk. Begin bij het grootste.

Kijk eerst: zo doe je het

€ 38 = € 20 + € 10 + € 5 + € 2 + € 1

In de tabel: één € 20, één € 10, één € 5, één € 2 en één € 1.

Bedrag	€ 50	€ 20	€ 10	€ 5	€ 2	€ 1
€ 38	0	1	1	1	1	1
€ 16						
€ 27						
€ 44						
€ 65						
€ 73						
€ 89						
€ 99						

Tip voor de leerkracht

De eerste rij is het voorbeeld. Laat de leerling na afloop controleren: tel alles in de rij weer op. Komt het bedrag precies uit?

Heb ik genoeg geld?

Vergelijken met de prijs

Tel het geld in de portemonnee. Kun je het kopen? Kruis ja of nee aan. Bij nee: hoeveel kom je tekort?

Kijk eerst: zo doe je het

= € 8 € 10

€ 8 is minder dan € 10. Nee, niet genoeg. Je komt € 2 tekort.

a.

€ 12 ☐ ja ☐ nee

tekort: € _____

b.

€ 6 ☐ ja ☐ nee

tekort: € _____

c.

€ 25 ☐ ja ☐ nee

tekort: € _____

d.

€ 15 ☐ ja ☐ nee

tekort: € _____

e.

€ 45 ☐ ja ☐ nee

tekort: € _____

f.

€ 49 ☐ ja ☐ nee

tekort: € _____

Tip voor de leerkracht

Laat eerst schatten: is het ongeveer genoeg? Daarna precies tellen. Bespreek ‘meer dan’, ‘minder dan’ en ‘precies genoeg’.

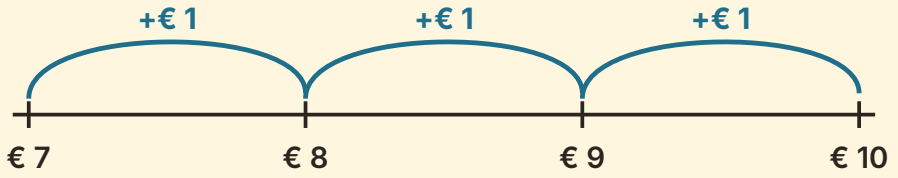
Wisselgeld

Hoeveel krijg je terug?

Je betaalt met meer geld dan het kost. Dan krijg je wisselgeld terug. Tel op van de prijs naar het bedrag dat je betaalt.

Kijk eerst: zo doe je het

Het kost € 7. Je betaalt met € 10.

Terug: **€ 3**

€ 6 betaal: € 10

Je krijgt terug: ____

€ 8 betaal: € 10

Je krijgt terug: ____

€ 3 betaal: € 5

Je krijgt terug: ____

€ 12 betaal: € 20

Je krijgt terug: ____

€ 15 betaal: € 20

Je krijgt terug: ____

€ 4 betaal: € 10

Je krijgt terug: ____

€ 17 betaal: € 20

Je krijgt terug: ____

€ 35 betaal: € 50

Je krijgt terug: ____

Tip voor de leerkracht

Zo doet de kassa het ook: tel op van de prijs naar wat je betaalt. Laat het teruggeven met echt geld naspelen.

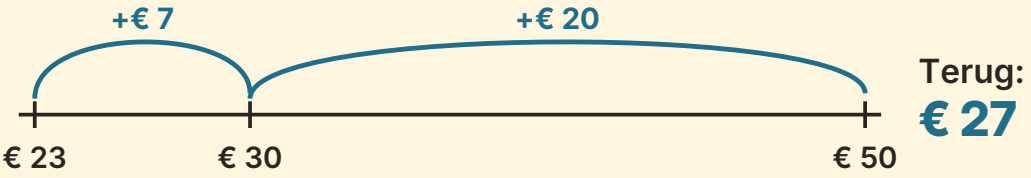
Wisselgeld met grote briefjes

Eerst naar een mooi getal, dan door

Tel op van de prijs naar het betaalde bedrag. Spring eerst naar een mooi rond getal, daarna in grote sprongen door.

Kijk eerst: zo doe je het

Het kost € 23. Je betaalt met € 50.

Terug: **€ 27**

€ 26 betaal: **€ 50**

Je krijgt terug: ____

€ 38 betaal: **€ 50**

Je krijgt terug: ____

€ 14 betaal: **€ 50**

Je krijgt terug: ____

€ 65 betaal: **€ 100**

Je krijgt terug: ____

€ 42 betaal: **€ 50**

Je krijgt terug: ____

€ 73 betaal: **€ 100**

Je krijgt terug: ____

Tip voor de leerkracht

De tussenstap naar een rond getal (een tiental) maakt het makkelijker. Laat de leerling de getallenlijn zelf tekenen als het moeilijk is.

Centen tellen

100 cent is 1 euro

Tel de centen. Begin bij de munt die het meest waard is. Is het 100 cent of meer? Dan heb je 1 euro of meer.

Kijk eerst: zo doe je het

50 → 70 → 90 → 100 cent = € 1

Tel door vanaf de grootste munt: 50, dan 20 erbij is 70, enzovoort.

a.

____ cent

b.

____ cent

c.

____ cent

d.

____ cent

e.

____ cent

f.

____ cent

Tip voor de leerkracht

Muntjes van 1 en 2 cent komen weinig voor; bij contant betalen wordt het totaal in Nederland afgerond op 5 cent. De leerling hoeft ze wel te herkennen.

Geld achter de komma

Euro's en centen samen opschrijven

Voor de komma staan de euro's. Achter de komma staan de centen. Achter de komma staan altijd twee cijfers.

Kijk eerst: zo doe je het

= 2 euro en 50 cent = € 2,50

€ 3,05 = 3 euro en 5 cent

€ 0,75 = 75 cent

Let op: 5 cent schrijf je als ,05 en niet als ,5

★

a.

€ ☐ , ☐

b.

€ ☐ , ☐

c.

€ ☐ , ☐

d.

€ ☐ , ☐

e.

€ ☐ , ☐

★★

125 cent = € ___ , ___

350 cent = € ___ , ___

405 cent = € ___ , ___

90 cent = € ___ , ___

Tip voor de leerkracht

Laat de leerling hardop lezen: ‘twee euro vijftig’. Veel gemaakte fout: € 3,5 schrijven voor 3 euro en 5 cent. Laat dan met munten zien dat 5 cent iets anders is dan 50 cent.

Gepast betalen met centen

Euro's en centen precies betalen

Betaal precies. Doe eerst de euro's, dan de centen. Schrijf op welke munten en briefjes je geeft.

Kijk eerst: zo doe je het

€ 3,70 =

Eerst de euro's: € 2 + € 1 = € 3. Dan de centen: 50 + 20 = 70 cent.

€ 1,50	_____	€ 2,75	_____
€ 0,85	_____	€ 3,40	_____
€ 4,95	_____	€ 6,30	_____
€ 12,60	_____	€ 18,45	_____

Tip voor de leerkracht

Andere combinaties die precies kloppen zijn ook goed. Laat de leerling het bedrag met echte munten neerleggen en daarna opschrijven.

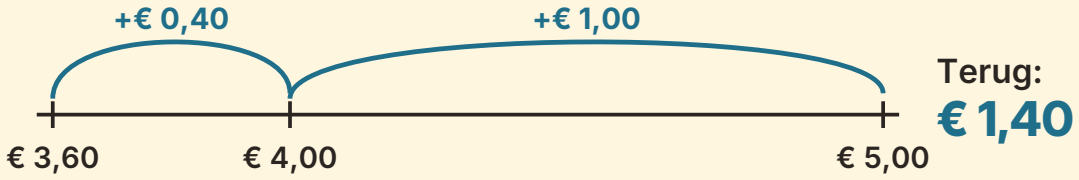
Wisselgeld met centen

Eerst naar de hele euro, dan door

Je krijgt geld terug in euro's én centen. Spring eerst naar de hele euro, tel daarna de hele euro's erbij.

Kijk eerst: zo doe je het

Het kost € 3,60. Je betaalt met € 5.

Terug: **€ 1,40**

€ 1,25	betaal: € 2,00	**€ 0,75**	betaal: € 1,00
Je krijgt terug:		Je krijgt terug:	
€ 7,40	betaal: € 10,00	**€ 4,50**	betaal: € 5,00
Je krijgt terug:		Je krijgt terug:	
€ 12,85	betaal: € 20,00	**€ 4,15**	betaal: € 5,00
Je krijgt terug:		Je krijgt terug:	
€ 2,85	betaal: € 5,00	**€ 16,30**	betaal: € 20,00
Je krijgt terug:		Je krijgt terug:	

Tip voor de leerkracht

Eerst naar de hele euro springen (3,60 → 4,00 = 40 cent), dan de hele euro's. Laat het met munten naspelen.

In de winkel

Alles samen: rekenen met de kassabon

Lees de kassabon. Beantwoord de vragen. Je mag kladrekenen in het vak.

BUURTSUPER

Brood	€ 2,49
Melk	€ 1,15
Appels	€ 3,20
Kaas	€ 4,65
Totaal	**€ .....**

Kladblok

★ **1. Wat kost het brood en de melk samen?**

★ **2. Wat is duurder: de appels of de kaas? Hoeveel duurder?**

★★ **3. Reken het totaal uit. Schrijf het ook op de bon.**

★★ **4. Je betaalt met een briefje van € 20. Hoeveel krijg je terug?**

★★ **5. Je betaalt het totaal gepast. Welke munten en briefjes geef je?**

Tip voor de leerkracht

Het totaal is € 11,49. Bij contant betalen rondt de kassa in Nederland af op 5 cent: dan betaal je € 11,50. Bespreek dit als extra, het hoeft niet in de antwoorden.

Ik kan het!

Kijk terug op je werkboek

Kleur de sterren. Hoe goed kun je het nu?

☆☆☆	Ik ken alle munten en briefjes.
☆☆☆	Ik kan geld tellen tot € 100.
☆☆☆	Ik kan gepast betalen.
☆☆☆	Ik kan uitrekenen of ik genoeg geld heb.
☆☆☆	Ik kan wisselgeld uitrekenen.
☆☆☆	Ik weet dat 100 cent 1 euro is.
☆☆☆	Ik kan bedragen met een komma lezen en schrijven.
☆☆☆	Ik kan betalen en wisselgeld geven met centen.

DIPLOMA REKENEN MET GELD

Dit werkboek is helemaal af!

Naam: _____ **Datum:** _____